

Váérá – A csapások

Váérá Hetiszakasz tartalma וארא

Szakaszunkban – Váérá (2Mózes 6:2–9:35.) – a tíz csapás nagy része szabadul Egyiptomra, amelynek királya még mindig nem fogja fel, hogy nem az általa jól ismert bálványok egyike “áll ki” a héber rabszolgák mellett, hanem a világ Teremtője, a zsidók Istene. A Fáraó, Mózes figyelmeztetései ellenére, megkeményíti szívét, és csak fokról fokra hódol be az újabb és újabb csapások hatására. Szemünk előtt válnak a megfélemlített, kishitű, elnyomott gáluti zsidók a megváltás letéteményeseivé.

Isten megmutatkozik Mózes előtt. Megígéri, hogy a „megszabadítás négy formáját” alkalmazva kivezeti Izrael gyermekeit Egyiptomból, megszabadítja őket rabszolgaságukból, megváltja őket és az Ő saját, választott népévé teszi őket a Szináj hegyénél; végül beviszi őket az Országba, amelyet még a pátriárkáknak ígért elévülhetetlen örökségül. Isten elküldi Mózeset a fáraóhoz, és kijelöli Áront tolmácsnak. Mózes és Áron ekkor már 80, illetve 83 éves. – 2Mózes 6:2–7:7.

Mózes és Áron ismételten megjelennek a fáraó előtt, hogy követeljék tőle Isten nevében: „Bocsásd szabadon az Örökkévaló népét, hogy szolgálhassák Őt a sivatagban!” De a fáraó újra meg újra visszautasítja őket. Áron botja kígyóvá változik, és elnyeli az egyiptomi varázslók kígyókká változott botjait. Isten ezt követően egy sor csapással sújtja az egyiptomiakat. – 2Mózes 7:8–13.

A Nílus vize vérré változik; békák hada árasztja el az országot; tetvek lepik el az embereket és

az állatokat. A városokban vadállatok pusztítanak csapatostul; a háziállatokat dögvész pusztítja el; fájdalmas kelések kínozzák az egyiptomiakat. Hetedik csapásként pusztító jégverés záporozik alá az égből. De „dacos volt a fáraó szíve, és nem bocsátotta el Izrael gyermekeit, amint hirdette az Örökkévaló Mózes által.” – 2Mózes 7:14–9:35.

שבת שלום

A kígyóvá változott bot esete

E heti szakaszunk egy szórakoztató bemutatóról szól, amelyre a nézők nem váltottak jegyet. Az egész akkor történt, mikor Mózes és Áron a Fáraó elé járulnak és elmondják, az Örökkévaló küldte őket, hogy utasítsa, engedje szabadon Izrael népét. A Fáraó egy jelet kér tőlük, hogy komolyan beszélnek. „Áron ledobta botját Fáraó előtt és szolgálai előtt és kígyóvá lett. De Fáraó is hívta a bölcseket és varázslókat és cselekedtek azok is, Egyiptom írástudói az ő bűvészetük által akképpen. Ledobta mindegyik az ő botját és kígyókká lettek; de elnyelte Áron botja az ő botjait.” Micsoda meglepetés itt a végén, hogy Áron botja elnyelte az ő botjaikat! Első látásra ugyanis úgy tűnhet, hogy Áron kígyója áll szemben az egyiptomi kígyókkal, és Áron kígyója elnyeli a másikat. De Rási felhívja a figyelmünket a vers szavaira, miszerint a bot nyelte el a botokat. Innen megérthetjük, hogy a bot visszaváltozott bottá kígyóból és csak azután nyelte el a többieket. A Midrás szerint az volt itt az egyik csoda, hogy annak ellenére, hogy Áron botja elnyelt sok másik botot, mégsem változott, „nem lett több annál, mint előtte volt”. Nem „hízott meg” a lenyelt pálcáktól. Az a tény is, hogy nem Mózes, hanem Áron dobta a botját a Fáraó elé, magyarázatra szorul: Mózes, aki szellemi szempontból jóval Áron felett állt, visszavonult, és Áron, akiről azt hiszik, nem tudna ilyen csodát véghezvinni, ő teszi meg.

A lubavicsi rebbe az egyik beszédében érdekes dolgot mondott ezeknek a tényeknek alapján: 1, Éppen Áron botja volt a csodás 2, mielőtt elnyelte volna a többieket visszaváltozott kígyóból bottá 3, a bot nem hízott meg a többi elnyelésétől.

Általában a zsidóktól azt kéri Isten, hogy ragyogjanak, mosolyogjanak és fogadják el a környezetüket. Ezeknek a tulajdonságoknak, a szeretet-

nek, ragyogásnak iskolapéldája Áron, aki a szeretet és béke megtestesítője volt. Így beszélnek róla: „Áron tanítványai szeretik a békét, keresik a békét, szeretik az embereket, és áldják a Tórát.”

Vannak olyan kivételes esetek, amikor nincs más választás: keménykezűnek kell lenni. Például, ha van egy diák, aki a társai kárára és ártalmára van, vagy egy szomszéd, aki mérgezi a környezetét, ehhez hasonló esetekben nincs más lehetőség, mint „elnyelni” őt, elhallgattatni, és nem engedni, hogy határtalanul folytassa az ártó viselkedését. Ezért az elnyelős példánk általános üzenete az, hogy ha van egy veszélyes ember, aki nem ismeri a helyes utat, akkor nekünk a kellemetlenebb utat kell választanunk és megmutatni neki, ki a főnök. És itt nagyon fontos emlékezni a fenti három dologra: 1, Az Isten Áront küldi erre a célra, a szeretet s béke szimbólumát, vagyis a való életben: ha valakit „kezelni” kell, akkor azt egy szeretettel, jószívű ember által kell megtenni, aki megbízható, hogy a „kezelést” pontosan a megfelelő adagban alkalmazza, és nem okoz felesleges fájdalmat gonoszságból. 2, hűvös és tárgyilagos módon kell ezt intézni, mint egy száraz bot, amit senki nem vádolhat a harag és bosszú érzésével. Ezért nyelte el Áron botja a többi, és nem pedig a kígyó, aki a harag forró érzésével támadja áldozatát. 3, Általában, amikor egy zsidó micvát csinál akkor a szívét jó érzés és elégedettség járja át. De ha arról van szó, hogy „el kell nyelni” egy másik zsidót, - akkor is, ha néha nincs más választás, meg kell ezt tenni -, ez a tett nem okozhat meglepettséget, örömet, vagy fölényességet az embernek az „elnyelt” rovására. Ezért nem hízott meg Áron botja a többiek rovására, hanem megmaradt eredeti természetes formájában, mintha mi sem történt volna.

Glitzenstein Chaim Shaul rabbi

HETI SZIDRA: Naftali Krausz ősi forrás című könyvéből

A VÍZ VÉRRÉ VÁLIK...

„És szólt az Örökkévaló Mózeshez, és mondta neki: én vagyok az Örökkévaló! És megjelentem Ábrahámnak, Izsáknak, Jákobnak...és szövetséget kötöttem velük, hogy nekik adom Kánaán országát...ezen felül én hallottam Izrael gyermekeinek jajkiáltását, mivelhogy az egyiptomiak rabszolgaságra kényszerítik őket, és megemlékeztem szövetségemről. Ezért mondd meg Izrael fiainak, én vagyok az Örökkévaló, és kivezetlek benneteket Egyiptom szenvedései alól, és megmentelek titeket rabszolgaságotokból és megváltalak titeket kinyújtott karral...” (Exodus 6, 2-6)

וַאֲנִי

Mózes első küldetése a fáraóhoz kudarccal végződött. Az egyiptomi uralkodó gúnyt űzött Mózesből és Áronból, az elnyomott héber rabszolgák képviselőiből, nem kevésbé Istenből, akit képviseltek. „**Nem ismerem Isteneteket, és nem bocsátom szabadon a népet**” – mondotta a fáraó.

A nép, mely lelkesen fogadta Mózeset, nagyon elkeseredett a királyi udvar elutasító reakciójának hallatára, és maga Mózes is az elkeseredés határán volt. Ekkor jött, immár Egyiptomban, az újabb Isteni szózat, mely megerősíti Mózes küldetését és hangsúlyozza az Isteni elkötelezettséget a nép kiszabadítására a rabszolgaság házából.

Mózes és Áron újfent elmentek a fáraóhoz, előadták követelésüket, és a nagyobb nyomaték kedvéért Áron ledobta botját a fáraó elé, és az kígyóvá változott. A varázslatokkal és kuruzslással telített Egyiptomban ez nem hatott az udvari emberekre: a fáraó varázslói ugyanazt tették az ő botjaikkal. Ekkor jött az, amit az emberiség azóta Tíz Csapás néven emleget.

A Midrás, a Tóra-magyarázat Aggáda-gyűjteménye úgy magyarázza a Tíz Csapást, mint egy zseniális hadvezér által kidolgozott stratégiai tervet, mely az ellenség – melyet a Midrás egy ostromlott városhoz hasonlít – térdre kényszerítésére irányul.

Először jött a vér, a Nílus vize vérvörös lett, vérré változott, és az egyiptomiaknak nem volt mit inniuk, úgyhogy – ismét a Midrás szerint – az elnyomott és megvetett héber rabszolgáktól kellett vizet vásárolniuk. A fáraó, jól bevált szokás szerint, újra riasztotta a varázslókat, akik szintén vérré változtatták a vizet, és így „bebizonyították”, hogy nem kell komolyan venni a héberek szabadulási törekvéseit. Honnan vettek az egyiptomi varázslók vizet, mikor Egyiptom minden vize már vérré változott? – teszi fel Ábrahám Ibn Ezra a logikus kérdést. Válasza: új kutakat fúrtak, vagy pedig, mint a Midrás mondja, Gósen földjéről hoztak „zsidó” vizet, mely az egyiptomival ellentétben, nem

HETI SZIDRA: Naftali Krausz ősi forrás című könyvéből

vált vérré... Száádjá Gáon szerint Mózes csak az édes ivóvizet változtatta vérré, míg az egyiptomi varázslók a sós tengervízzel manipuláltak...

A varázslók mutatványának hatására a fáraó megkeményíti szívét, és füttyül a zsidókra.

Ugyanez történt a következő csapásnál is: a békák elárasztották az egész országot (Gósen tartományt kivéve...), és bemásztak a fáraó palotájába, felmásztak ágyára, és behatoltak még a kemencébe is, ahol a kenyeret sütötték.

Ámbár a varázslók most is „előteremtették” az obligát békákat, a fáraó már belátta, hogy Isten-csapásról van szó, és megkérte Mózeset, járjon közbe a csapás megszüntetésére, és ő hajlandó elengedni a népet, hogy áldozhasson Istenének. Mózes megkérdi az uralkodót, pontosan mikorra óhajtja, hogy a csapás megszűnjön, és a fáraó ezt holnapra kéri. Így is lesz, és a király megszegi ígéretét, először, de nem utoljára.

A Talmud feljegyzett egy gyönyörű allegorikus mondást Theudas római zsidó bölcs szájából, aki a Hadrianus korabeli üldöztetések idején élt. Ezt mondta Theudas: „Honnan vette Chanajna, Misáél és Ázárjá azt, hogy feláldozzák életüket Isten neve megszentelésére, amikor ellenszegültek Nebuchadnecár babilóniai király parancsának, hogy boruljanak le a bálványkép előtt, és ezért őket tüzes kemencébe dobják?” (Lásd Dániel könyvét) Miért nem menekültek el, hogy megmentsek életüket?

„Ezt ők az egyiptomi békáktól tanulták – folytatta fejtegetését Theudas, a római –, akik bevetették magukat az Isteni parancsra a fáraó kemencéibe, ámbár ők – a békák – nincsenek kötelezve, mint mi zsidók, Isten nevének megszentelésére” (Kiddus hásém) (Peszáhim 53).

Aztán jött a többi csapás, a tetvek, a vadállatok, a pestis, a fekély, a jégeső. Hét csapás egymás után, és a fáraó mindig többet ígér, de semmit nem tart meg ígéretéből. Még hátravolt a három utolsó csapás az egyiptomi kivonulásig.

Raj Tamás: ISTENNEVEK A BIBLIÁBAN II. RÉSZ

ELOHIM – az Istenség

A zsidó hagyomány szerint a héber Bibliában összesen 21 istennév található. Azért ilyen sok, mert Istent az ember nem ismerheti meg közvetlenül, csakis a mi világunkban megvalósuló tulajdonságai (attribútumai) által. Így olyan kifejezéseket használunk Istenre, amelyekkel életünkben is találkozunk, illetve amelyeket a mi tulajdonságainkkal egybevetve (azoknak mintegy ellentétéként) megfogalmazunk.

Így például: Örökkévaló (JHVH), Szent (Hakados), a Legfelsőbb (Eljon), Mindenható (Sadáj), az Irgalmas (Harachaman) stb. Sőt, a béke (salom) és az igazság (emet) héber szavai is jelölhetik a Világ Urát (Adon olám).

Az egyik leggyakoribb bibliai istennév, az Elohim, látszólag többes számban van, egyes számú alakja (Elóah) jóval ritkább. Csakhogy az Elohim nem egyszerű többes szám! Mellette ugyanis mindig egyes számú melléknév és ige található, például a Szentírás első mondatában: Brésit bárá Elohim – kezdetben teremtette Isten... (Ha mégis többes számú ige vagy melléknév szerepel mellette, úgy a szó nem az Egyistent, hanem a pogány isteneket vagy más hatalmasságokat, bírákat stb. jelenti.)

Tudni illik, hogy a bibliai héber nyelvben a többes szám az elvont főnevek kifejezésére is szolgál, így például a zekunim öregséget, öregkort, a neurim pedig fiatalságot, ifjúkort jelent. A teremtéstörténetben a meorot szó hol világítótesteket, hol elvont (ónévként világosságot fejez ki. Ezért az egyes számú alak (Elóah, melleleg az arab Allah rokona) Istent jelent, míg a „többes számú” Elohim helyes fordítása: Istenség.

A zsidó hagyomány szerint valahányszor a Bibliában az Elohim kifejezéssel találkozunk, mindig a természet Uráról, az igazságos törvényt megvalósító Istenről kell beszélnünk, míg a JHVH inkább az egyes ember és a történelem Gondviselőjét, a megbocsátás Istenét jelöli. (A Talmudban és a kabbalában ezt a midat hadin és a midat harachamim, az isteni törvény, illetve az isteni irgalom tulajdonságainak ellentétével határozzák meg.) Gondoljunk csak a papi (apai) áldásra, amelyben az Örökkévaló neve szerepel, míg a fiúkra és a lányokra külön elmondott (ugyancsak bibliai eredetű) szövegben az Istenség (Elohim). Amikor ugyanis arra kérjük Istent, hogy gyermekeinket bizonyos bibliai személyekhez hasonlóvá tegye, a fizikai (természeti) megvalósulásra gondolunk, áldást viszont a gondviselő Istentől kérünk rájuk.

Nem véletlen az sem, hogy a teremtéstörténetben végig az Elohim szó szerepel, mert ott a törvényekre épülő világ és a természet létrejöttéről olvashatunk. Az ember teremtéséről szóló részben viszont már mindkét isten nevet (JHVH Elohim) együtt találjuk, hiszen az ember életében a törvény és a gondviselés már egyaránt nagy jelentőséggel bír.

E kétféle istennév gyakori és váltakozó előfordulása egyes tudósokat arra az elméletre vezette, hogy – úgymond – a Tórának több „forrása” lehetett. Julius Wellhausen evangélikus teológus az istennevek alapján nevezte el ezeket a feltételezett forrásokat „Jahvista”, illetve „Elohista kódexnek”. Ahol mindkét istennév szerepelt, az a rész a „Papi kódex” elnevezést nyerte. A bibliakritika később ezt továbbfejlesztette, elvégre nagy héber tudás sem kellett hozzá, elég volt megkeresni az istenneveket a héber Szentírásban, és hozzájuk elméletet gyártani. A „két teremtéstörténet” – úgymond – marxista értelmezésére is elegendőnek találták ezt a kis különbséget.

Végül szinte mind a 21 istennév felhasználásával Németországban kiadták az úgynevezett Szivárványbibliát, amelyben a feltételezett „források” más-más színnel lettek nyomtatva. Ám a látvány szépségén túl ez a módszer vajmi kevés igazolást nyert, különösen a Holt-tengeri tekercsek és egyéb újabb leletek, felfedezések tükrében.

Ismeretlen zsidók nyomában XV. Pécsi Eszter

Pécsi Eszter (született Pollák) (Kecskemét, 1898. március 8. – New York, 1975. május 4. az első magyar mérnöknő.

Pollák Eszter néven született Kecskeméten egy nehéz anyagi körülmények között élő, hétgyermekes zsidó családban. Szülei Pollák Mór lisztkereskedő és Szántó (Schäfer) Sarolta voltak.

1915 és 1919 között a Technische Hochschule hallgatója volt Berlin-Charlottenburgban. Amikor 1919-ben a budapesti Műegyetem megnyílt a nők előtt, hazatért és itthon fejezte be tanulmányait.

Így Sternberg-Várnay Marianne építész, Máhrer Villma gépészmérnök és Simonyi-Hajós Irma mellett ő volt az egyike az első négy nőnek, akik a Budapesti Műszaki Egyetemen tanultak.

1920. március 8-án pedig az első magyar mérnöknőként szerezte meg építész oklevelét.

1922. december 3-án Budapest I. kerületében kötött házasságot Fischer Józseffel. Két fiuk született, György és János.

1956-ban a forradalmi bizottság elnökévé választották, ezért 1957-ben elbocsátották akkori munkahelyéről, a KGMTI-től (Kohó-és Gépipari Minisztérium Tervező Irodái), ekkor Bécsbe, majd az Amerikai Egyesült Államokba emigrált, férje 1964-ben követte őt.

1970-ben súlyos agyvérzés miatt megbénult. Öt év múlva, 1975-ben New Yorkban hunyt el, de hamvait hazahozták, és a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Munkássága

1920 és 1930 között a budapesti Guth és Gergely mérnökirodában dolgozott, ahol rövidesen vezető tervező lett. Részt vett a Congres Internationaux d'Architecture Moderne magyar csoportjának munkájában, és statikusként a korszak számos kitűnő építészével működött együtt. 1930 és 1948 között saját irodát tartott fenn. Eredeti vasbeton szerkezeti megoldásokat tartalmazó tervei közé tartozik többek között a margitszigeti fedett uszoda, a Fiumei úti baleseti kórház, a Kút-völgyi úti kórház, és több modern villa szerkezeti terve.

1949-től először a KGMTI munkatársa, majd statikus főmérnöke volt, mígnem 1957-ben politikai okok miatt felmondtak neki. Ekkor Magyarországot elhagyva 1958-ig Bécsben élt. Itt a Krapfenbauer építészirodában dolgozva ő készítette a statikai terveket az első belvárosi többemeletes parkolóházhoz a Staatsoper mellett. Még ugyanabban az évben New Yorkba költözött, ahol előbb a Farkas & Barron mérnökirodában volt statikus, majd Breuer Marcell-lel is dolgozott a New York-i Egyetem több épületén. Később a SOM (Skidmore, Owings and Merrill) iroda munkatársa lett, és többek között ő készítette a Hotel Americana, valamint a Columbia Egyetem két toronyházának statikai terveit. 1965-ben elnyerte "Az év legjobb statikusa" címet azért a különleges alapozási módszerért, amelyet a Hudson folyó partján épülő toronyházak építéséhez fejlesztett ki.

Forrás: (wikipedia)

Deborah Weissman: A ZSIDÓ NŐ, HAGYOMÁNY ÉS ÁTMENET IV.

Ezt a vitát elmélyítene és gazdagítani tudná az izraeli világi forrásokkal való szembesülés. Érdekesek és talán hasznosak lennének Gershom Scholem, Eliezer Schweid és a Sdémót Oranim csoport gondolkodóinak és íróinak a meglátásai. De ugyanúgy, mint Koltunnál, az Izraelre vonatkozó anyag Heschelnél is felületes, és tükrözi azt a szomorú helyzetet, hogy a zsidó kérdésekben ritkán van mélyre ható párbeszéd a két közösség tagjai között. Amennyiben a dialógus volna a kulcsszó, amint arra Greenberg felszólít, az Heschel szerint csak egy irányban működik. A történeti metodológia eszközei a feminizmuson túlmutató kérdések vizsgálatára alkalmazhatóak, az ő példáját használva, még a zsinagógai szertartásra is, anélkül, hogy a halákai rendszer elfogadását fel kellene függeszteni. Meglepő, hogy egy fiatal nő, aki a **Jewish Theological Seminary** (Zsidó Teológiai Szeminárium) Közösségében nőtt föl, ennyire kettősen látja a világot.

Heschel internalizált valamilyen halákai felfogása, pontosan azt a fajtát, amely ellen mind Greenberg, mind Biale érvelnek. A rabbinikus forrásokban való megmerítkezés azt jelezné, hogy központi témájuk nem a tekintélynek való vak engedelmesség, hanem inkább a logikailag megindokolt érvelés alkotó jellegű használata az értelmezésben és a törvényhozásban; abban a törvényhozásban, amelyet az etikai értékek, az emberi igények iránti érzékenység, a közösség és az egyén gondjainak összhangba hozás át és a többségi irányítást célzó törekvés jellemez. Eliezer Berkovits a halákát a **"megvalósítható bölcsességének"** és **"az etikai elsőbbségének"** nevezi. David Hartman szerint **"amíg a Biblia felszabadítja az erkölcsi akaratot, addig a Talmud felszabadítja az intellektust."** Biale rámutatott, hogy a halákában **"fokozatosan és kitartóan próbálják kiegyenlíteni a férfiak és a nők közötti alapvető hatalmi különbséget, amely a bibliai törvényre jellemző."**

Meg kell hagyni, hogy a zsidó nép tehetségét és tapasztalatát legalább felerészt kiaknázatlanul hagyták a haláka kialakulása során. De ugyanez sajnos elmondható a klasszikus zenéről, a tudományokról, a filozófiáról és az emberi kulturális tevékenység sok más területéről. Ebből az következik, hogy egyszerűen vessük el a civilizált világ egész örökségét, és kezdünk mindent teljesen előlről? A barokk zene vagy a metafizikus költészet kevésbé tartozzék ránk, mint kulturált emberekre, csak mert a többsége, ha nem is egésze, férfiak alkotása?

Ahhoz, hogy a Greenberg által igényelt párbeszéd őszinte lehessen, a feministák szempontjait is szabadon alá kell vetni a kritikának és elemzésnek egyaránt. A feministáknak képesnek kell lenniük arra - amit a szociológus Peter Berger a **"relativizálók relativizálásának"** nevezett - hogy önmagukat, saját korukat és saját meggyőződésüket a történelmi viszonylagosság fényében nézzék meg.

Ami a teológiai érvelést illeti, üdítő és izgalmas azt tapasztalni, hogy a mai zsidókat komolyan foglalkoztatják Isten és a liturgia kérdései.

Deborah Weissman: A ZSIDÓ NŐ, HAGYOMÁNY ÉS ÁTMENET IV.

Plaskownik a **The Right Question Is Theological** (A kérdés helyes feltevése teológiai indítatás ú) és a későbbi **Language, God, and Liturgy A Feminist Perspective** (Nyelv, Isten és liturgia feminista perspektívából) című esszéje egyike az általam ismert legeredetibb és legserkentőbb szellemiségű effajta műveknek. A zsidóknak évszázadok, sőt talán évezredek óta először felelniük kell a kihívásra, és meghatározniuk, mit jelent számukra az **ávodá zárá** (bálványimádás), és megmagyarázni, miért hiszik, amit hisznek. A feminista teológiára és annak extrém változatára, az **"Istennő szolgálatára"** zsidó nézőpontból adandó kimerítő értékelés meghaladja ennek az esszének a kereteit. Legyen elég annyit mondanom, hogy valójában két férfi, Arthur Green és Arthur Waskow mutat rá arra, hogy a zsidó hagyomány milyen gazdag forrást kínál az isteni fogalmának más női megjelenítésére (lásd Heschel: 248-272. oldal). Talán valóban van lehetőség arra, hogy e megjelenítések és megérzések közül sok beépüljön egy "normatív" zsidó teológia megközelítésébe, amint azt a misztikus **Sír ha-kávód jelezte:**

Prófétaszó lángvarázsa

Lényednek csak halvány mása

Mely föltűnik jelképesen alkotásod tükreiben!

Ecseteltek számos képben.

- egy maradtál mindenképpen. -

- HEVESI SIMON FORDÍTÁSA -

Amint az mostanára nyilvánvalóvá vált, a nők és a judaizmus mai kérdéseiről komoly gondolatok és írások születtek, de még maradt tennivaló. Lényegében érintetlenek a filozófiának, társadalomtörténetnek, a mai zsidóságnak és a Szentírás-magyarázatnak teljes területei. 1987 márciusában egy, a Yeshiva Egyetemen tartott konferencián elsőnek vetették fel a modern kori zsidó nők művelődésére vonatkozó kérdéseket és ezek kihatásait a mában. Amint Paula Hyman rámutatott, ha a zsidó történelem tanulmányozásába beépítjük a nőkkel foglalkozó tanulmányok nézőpontját, lehet, hogy újra kell fogalmaznunk alapvető kérdéseket, a szellemi lét kategóriáit és definícióit, a zsidó azonosságtudatot, modernitást, közösség és elit szembenállását a nép vallással. A jövő a jelek szerint ígéretesen serkentő szellemiségű, különösen, ha része lehet az izraeli és a diaszpórában élő zsidók közötti párbeszédnek, és ha nem korlátozódik a "Riverdale-ből jó a tan és az úr szava Los Angeles-ből" felfogásra.

FORDÍTOTTA: KABÓ JÚRA

Forrás: (mej)

RECEPT-TÁR

Reszelt Máj főtt burgonyával, csemegeuborka

Ez a szaftos májas ragu egy nagy klasszikus. Én főtt burgonyával szeretem tálalni, és nem maradhat el mellőle a csemegeuborka sem.

Hozzávalók:

- 80 g kacsaszír (vagy olaj)
- 1 fej vöröshagyma (130 g)
- 1 gerezd fokhagyma
- 200 ml csirkealaplé
- 2 tk fűszerpaprika
- 1 tk majoranna
- só
- 1 tk durvára őrölt bors
- 1 db paradicsom (90 g)
- 1 db tv-paprika (100 g)
- 1 tk burgonyakeményítő
- 600 g csirkemáj
- 1 csokor petrezselyem
- 1 kg burgonya

Elkészítés:

A reszelt máj elkészítéséhez egy serpenyőben közepes lángon felforrósítjuk a kacsaszír háromnegyedét, majd pirítani kezdjük rajta a szeletelt vöröshagymát és a zúzott fokhagymát. Ha megpirultak a hagymák, felöntjük 50 ml alaplével és mehetnek rá a fűszerek. Sózzuk, borsozzuk, öntünk rá még 50 ml alaplevet és hagyjuk forni. Hozzáadjuk a cikkekre vágott paradicsomot és paprikát, és fokozatosan adagoljuk hozzá a maradék alaplevet. Mikor a zöldségek már megpuhultak, besűrítjük az alapunkat egy kevés vízzel kikevert keményítővel, és félrehúzzuk.

Egy másik serpenyőben felforrósítjuk a maradék kacsaszírt és megpirítjuk rajta a kettévágott, megtisztított májat. Mikor már majdnem kész, megszórjuk aprított petrezselyemmel és összekeverjük a lecsós alappal. A körethez a burgonyát megtisztítjuk, felcikkezzük és bő, sós vízben puhára főzzük. A kész májat a főtt burgonyával és csemegeuborkával tálaljuk.

Elkészítési idő: 40 perc

Forrás: (streetkitchen)

Lázár Ervin: SÍRÓS FRUKK „HÁROM MESE”

Síros Frukk bömbölt. Vernyákolt – ver-ver-ver, nyervákolt - nyer-nyer-nyer, tutujkázott - tuj-tuj-tuj, óbégatott – ób-ób-ób. Zengett tőle az Alsó, a Felső, a Középső, a Fent és a Lent. Na persze, zengett az erdő mélye is. - **Huhú, mi az? - kérdezte a medve. - Égszakadás? Földindulás? Zápor? Zivatar? Jégverés? Légiriadó?**

Ezt kérdezte a farkas is. Meg a róka, a szarvas, az őz, a borz, a nyúl, a hermelin, a császármadár, a fácán ... minek soroljam, minden rendű erdei, erdőszéli és mezei állat ezt kérdezte. Mindegyik saját magától kérdezte, mert ugye, külön, külön lapultak. A medve a barlangjában, a farkas az odújában, a róka a kotorékban, a császármadár a fészken, az őz egy sombokor mélyén. - Összehúzták magukat. - ajajaj. - S közben zúgott a nyer-nyer, búgott a ver-ver, szirénázott a tuj-tuj-tuj, borzongatott az ób-ób.

- **Ihaj - mondta aztán a nyúl.**

Naná, hogy ő mondta, hisz tudhatjuk, a mesebeli állatok közül a nyúl a legokosabb, majdnem, hogy lángelme. Ez ebből is kiderül, hogy azt mondta: Ihaj! Azért mondta, mert rájött ökelme, hogy nem égiháború és légiriadó zajlik itten, hanem csak egy gyerek sír. Méghozzá lánygyerek. Amiben teljesen igaza volt, hiszen Síros Frukk törőlmetszett lánygyerek volt. Na, a nyúl elő is merészkedett a vackáról, nyújtogatta a nyakát. S mivel a többi állat sem esett a feje lágyára, sorjában rájöttek: gyereksírás ez, nem más.

Legutolsónak a medve jött rá. Mégis ő volt az első, aki odament síros Frukkhoz, és megkérdezte: - **Mi bajod, kislányom?** - Na de aztán kérdezhette. Mert Síros Frukk most, hogy már közönsége is volt, még jobban rázendített. Bömbölt, ahogy a torkán kifért. Ver-nyer-tuj-óóóó! A medve megszeppent. Nagy lehet a baj. Tekergette a nyakát, segítséget várt. Jött is nemsokára. Maga a farkas. Olyan nyájas volt, majd elolvadt.

- **Mi bajod, kislány?** De válasz helyett ver-ver, felelet helyett nyer-nyer. Jött az őz is, a szarvas, a borz, a császármadár, a nyúl, a róka, az egér, a rétisas, a kékgalamb, a fácán, a nyest és a nyuszt és a menyét és az ürgebürge. Meg mindenki, aki erdőn, mezőn, erdőszélen volt otthonos. Körülállták Síros Frukot, kérdezték, nyugtatgatták, becézgették. De mindhiába, csak bömbölt dühödten. Az állatok tanakodtak. **Mit tehetnének?** Végül is úgy döntöttek, hogy kórust alakítanak. Félkaréjba álltak Síros Frukk elé, s a nyúl vezényletére elzengtek: - **Miért sírsz, kislány?** Dübörgött, mint a földrengés. Síros Frukknak kikerekedett a szeme, és a torkán akadt a tuj-tuj. Jaj, de éhes vagyok! - mondta megszeppenve.

Miért nem ezzel kezdted, te szamár - mormogott a medve.

- Ó, te oktondi, te balgatag, te kis buta - mondogatták a többiek, felderülve, hogy nem nagyobb a baj. Szétszéledtek gyorsan, és hordták az ennivalót. Bükkmakkot, galagonyát, kökényt, somot, mézet, répát, vadkörte, málnát, gledicsfityegőt. A kökénybogyóknál el-elfintorodott Síros Frukk, de aki éhes, kicsire nem ad. Belakmározott, degeszre tömte a hasát.

Körbeállták, nézték boldogan. Síros Frukk illendően megköszönte a segítséget, felkászálódott, és elindult hazafelé. A róka meg egy lapos pillantást vetett a nyúlra, és azt gondolta: Jaj de étvágygerjesztően evett ez a Síros Frukk. A farkas az őzre nézett, és megnyalintotta a szája szélét, a rétisas lépett egyet a fácán felé, a menyét a császármadár felé sündörgött. Huss! Egy rebbenés, egy dobbanás - és az állatok ahányan voltak, annyifelé futottak. Mindenki a maga odújába, barlangjába, vackára, fészkére.

A nyúl pihegett egy kicsit a rejtkehelyén. **"Micsoda ostoba egy kölök"** - gondolta. Aztán eszébe jutott, ahogy ő a rókával meg a farkassal közös kórusban énekelt. Milyen különös volt mindannyiuknak együtt lenni. Milyen ... milyen is? ... Lehet, hogy ez a Síros Frukk nem is olyan ostoba? Ha a lángeszű nyúl nem tudja, mi aztán még kevésbé.

Forrás: (még)

NAGYFUVAROS UTCAI TEMPLOM IMAREND 2023. JANUÁR 1. – 31. KÖZÖTT

1.	vasárnap		8,00	16,00	8.	
2.	hétfő		7,00	16,00	9.	
3.	kedd	Tévét 10. Böjtnap, vége: 16,40	7,00	16,00	10.	T
4.	szerda		7,00	16,00	11.	
5.	csütörtök		7,00	16,00	12.	
6.	péntek	ֶ 15,50	7,00	16,00	13.	
7.	szombat	VÁJICHI vége: 17,01	8,00	16,00	14.	É
8.	vasárnap		8,00	16,00	15.	
9.	hétfő		7,00	16,00	16.	
10.	kedd		7,00	16,00	17.	
11.	szerda		7,00	16,00	18.	
12.	csütörtök		7,00	16,00	19.	V
13.	péntek	ֶ 15,58	7,00	16,00	20.	
14.	szombat	SMOT vége: 17,09	8,00	16,15	21.	
15.	vasárnap		8,00	16,00	22.	
16.	hétfő		7,00	16,00	23.	É
17.	kedd		7,00	16,00	24.	
18.	szerda		7,00	16,00	25.	
19.	csütörtök		7,00	16,00	26.	
20.	péntek	ֶ 16,08	7,00	16,15	27.	
21.	szombat	VÁJÉRÁ ÚJHOLD HIRDETÉS vége: 17,18	8,00	16,15	28.	T
22.	vasárnap	JAJM KIPPUR KOTAJN	8,00	16,15	29.	
23.	hétfő	ÚJHOLD	7,00	16,15	1.	
24.	kedd		7,00	16,15	2.	S
25.	szerda		7,00	16,15	3.	
26.	csütörtök		7,00	16,15	4.	V
27.	péntek	ֶ 16,18	7,00	16,30	5.	
28.	szombat	BO vége: 17,28	8,00	16,30	6.	Á
29.	vasárnap		8,00	16,30	7.	
30.	hétfő		7,00	16,30	8.	T
31.	kedd		7,00	16,30	9.	

A BUDAPESTI GETTÓ „KÉNYSZERLAKHELY”

A budapesti gettó a Szálasi-kormány idején a fővárosi zsidóság jelentős részének elkülönítésére, koncentrálására létrehozott intézmény és kényszerlakhely volt. Vajna Gábor belügyminiszter 1944. november 29-én kiadott rendeletére alakították meg Budapest VII. kerületében.

A gettó 1944 novemberének legutolsó napjaitól 1945. január 17-éig, a szovjet Vörös Hadsereg alakulatainak megérkezéséig állt fenn. Területén több ezer ember lelte halálát, a nyilas terrort és a város ostromát pedig – megalázás, rettegés, nélkülözés és maradandó sérülések árán – több tízezer ember élte túl.

Közvetlenül Magyarország német megszállása (1944. március 19.) után, már április elején fölmerült az egybefüggő területű budapesti gettó felállításának terve, de ezt akkor elvetették. Zsidók gettóba költöztetését hivatalosan és az egész országra érvényesen az április 28-án kiadott 1944. évi 1.610 M.E. miniszterelnöki rendelet tette lehetővé. A gettósítást azonban már korábban, április 7-én eldöntötték és Kárpátalján április 16-án meg is kezdték.

Budapesten kezdetben még nem alakították ki gettót. Ehelyett Farkas Ákos polgármester 1944. június 15-én leiratban írta elő, hogy a hivatalosan zsidónak minősülő budapesti lakosok csillagos házakban kötelesek lakni. A június 17-én kiadott rendeletekben kerületenként kijelölték a csillagos (a kapukra kitűzött hatágú sárga csillaggal megjelölt) házakat, ahová néhány nap alatt kellett átköltözni, de az eredeti határidőt pár nappal megtoldották. Az átköltözés június 24-ére lényegében befejeződött.

A korábban helyi gettókba kényszerített vidéki zsidók tömegeit ekkor már tehervagonokból álló szerelvények szállították német koncentrációs táborokba, többnyire Auschwitz-Birkenau-ba. Amikor a budapestiekre került volna a sor, Horthy Miklós kormányzó július 7-én leállította a további deportálást. A csillagos házakba zsúfolt fővárosi zsidóság jogfosztva és megszorításokkal, de létében közvetlenül nem fenyegetve élt tovább. Augusztus folyamán ugyan két alkalommal is tervezték vidéken létesítendő (vagy németországi) táborokba deportálásukat – körülbelül augusztus 5., illetve 25. volt a két határidő –, ám ezek a tervek meghíúsultak. Az utóbbi részben azért, mert Románia augusztus 23-án bejelentette „kiugrását”, szembefordulását a tengelyhatalmakkal. Hasonló lépésre a magyar vezetés csak októberben határozta el magát, de a „kiugrás” nem sikerült: az 1944. október 15-én végrehajtott puccsal Szálasi Ferenc nyilaskeresztes pártja került hatalomra. A zsidóság jogfosztása és Budapesten immár tömeges mészárlásokba is torkolló üldözése újult erővel folytatódott.

A fiatal és a középkorú zsidó (vagy hivatalosan zsidónak minősülő) férfiak jelentékeny része munkaszolgálatos volt, egy részük a frontvonalon, másik részük itthon teljesített szolgálatot. Sok civil zsidó lakost, köztük nőket is rendeletben köteleztek védelmi munkákra, sáncásásra. A sárga csillagos házakban maradtak közül a nyilasok ezeket hurcolták el és az óbuda-újlaki téglagyárban kialakított gyűjtőtáborból gyalogmenetekben indították a nyugati határ felé. A szerencsésebbek vagy jó kapcsolatokkal rendelkezők semleges államok külképviseletétől, illetve a Nemzetközi Vöröskeresztől mentesítést, védelmet tudtak szerezni. Számukra november első felében a Szent István park környékén „védett” házakat alakítottak ki. Ezeket nevezték „kis” gettónak vagy gyakrabban „nemzetközi” gettónak.

1944. november 18-án a zsidó közösséget irányító Zsidó Tanáccsal hivatalosan közölték, hogy a csillagos házak lakóinak a VII. kerületben kialakítandó egybefüggő területű gettóba kell összeköltözniük. A következő napokban a részletek tisztázása folyt; az életfeltételek biztosításáról, a várható problémák megoldásáról a tanács tagjai tárgyalásokat folytattak a belügyi szervekkel, a semleges államok követségeivel és a Nemzetközi Vöröskereszt képviselőivel is.

A BUDAPESTI GETTÓ „KÉNYSZERLAKHELY”

A budapesti gettó létesítését előíró 8935/1944. B.M. rendeletet Vajna Gábor nyilas belügyminiszter adta ki november 29-én, ebben a terület alaprajzát is feltüntették. A rendelet kimondta, hogy a Budapesten élő, sárga csillag viselésére kötelezett zsidóknak a VII., Dohány utca, Nagyatádi Szabó István utca (ma: Kertész utca), Király utca, Csányi utca 3–6. szám, Rumbach Sebestyén utca 17–19. szám, Madách Imre út, Madách Imre tér, Károly király út (ma: Károly körút) által határolt kb. 0,3 km²-es területre kell összeköltözniük. Az átköltözések végső határideje december 7. volt. Az ott élő nem zsidó személyeknek lakásukat (cserelakás ellenében) el kellett hagyniuk. A kijelölt körzetben összesen 162 csillagos ház volt; a határt alkotó utcákra néző házak nem tartoztak a kijelölt területhez.

A gettót magas deszkapalánkkal vették körül és december 10-én lezárták. Területét csak különleges esetekben (például kórházi kezelés, temetés miatt), illetve csak a kijelölt személyek hagyhatták el. Négy központi kapuját fegyveresek őrizték. A beköltözők a központi fekvésű Klauzál térre érkeztek, ahol ékszereiket, érték-tárgyaikat elkobozták.

Eredetileg kb. 63 000 zsidó lakos, zömmel idősek és 16 éven aluliak elhelyezésével számoltak, így átlagosan 14 személy jutott egy szobára. December első napjaiban a gettóban „csak” kb. 33 000 zsidó tartózkodott, de a beköltöztetés folytatódott, és többnyire ide hozták be a nyilas razziákon fennakadt személyeket is. Szőköt munkaszolgálatosok is gyakran itt találtak menedéket. A hónap második felében a védett gyermekotthonokból – a Vöröskereszt tiltakozása ellenére – fokozatosan több ezer gyermeket szállítottak át a gettóba. Január 5-én és 6-án az egyre romló életkörülmények miatt Raoul Wallenberg kérésére a „nemzetközi gettó” menlevéllel rendelkező zsidó lakosai közül kb. tízezer fő költözött át a „nagy” gettóba, melynek lélekszáma januárban már megközelítette a 70 000 főt.

A Zsidó Tanács a gettó területét tíz igazgatási körzetre osztotta. A körzetek élére elöljárókat és minden épületbe házparancsnokot nevezett ki, meghatározott feladatok ellátására. A lakások rendjére lakásparancsnokok felügyeltek. A tanács saját gettórendészetet is szervezett, ez a belső rend fenntartására szolgált. A nyilas csoportok gyakori betörései ellen azonban nem nyújtott védelmet, melyek fosztogatással, több esetben gyilkossággal párosultak. Január közepén egy gyilkosságokkal végződött nyilas betörést követően a hasonló esetek megelőzésére száz rendőrt vezényeltek a gettóba.

A lakóhelyiségek rendkívül zsúfoltak, a tisztálkodási feltételek minimálisak voltak. A vízhálózat akadozva vagy egyáltalán nem működött. Víz a szomszédos házakból vagy a megnyitott természetes kutakból kellett hordani. Fürdésre szinte egyáltalán nem volt lehetőség.

Mindennél nagyobb gondot jelentett az élelmiszerhiány. December elején hivatalosan megállapítottak egy nagyon szűkös élelmiszer-fejadagot, kenyérből pl. személyenként naponta 150 g jutott. A kenyeret kezdetben a gettón kívülről szállították, később a Nemzetközi Vöröskereszt által biztosított lisztből a gettó kisebb pékségeiben sütötték. Az élelmiszerellátás akadozott, a szállítmányokat megcsapolták, ezért december 8-ától a beszerzést és az elosztást külön bizottság ellenőrizte. A napok múlásával és a lélekszám növekedésével azonban az élelmezést egyre nehezebben tudták biztosítani. Három nagy és több kisebb közkonyha működött, amikor és ameddig megkapták a hozzávalót és a tüzelőt. December 27-ére Budapest körül bezárult a szovjet ostromgyűrű, és ettől kezdve a város, különösen a gettó élelmiszerhelyzete kritikussá vált.

Ahogy közeledett a front, a sűrűsödő ágyútűz ezt a városrészt sem kímélte, több épület is találatot kapott. A gettólakók egyre hosszabb időre a levegőtlen, összezsúfolt óvóhelyekre kényszerültek. Az idősek és betegek ápolását erősen behatárolta a gyógyszerhiány. A gettón kívüli két komolyabb zsidó szükségkórházat külön engedéllyel a gettólakók is igénybe vehették, de az ottani elhelyezés és az ellátás színvonala annyira leromlott, hogy többen az öngyilkosságba menekültek. A gettó halottait decemberben még a „kinti” izraelita temetőbe szállították, később azonban az utcai harcok miatt már erre sem volt lehetőség. A hosszas nélkülözés és főként az éhezés egyre több áldozatot követelt.

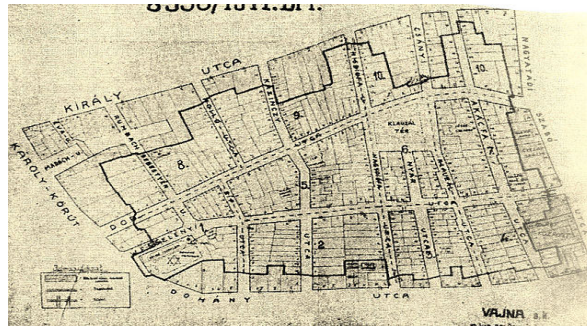

A BUDAPESTI GETTÓ „KÉNYSZERLAKHELY”

A holttesteket elkülönített helyeken, a Kazinczy utca 40. szám alatti rituális fürdőben, a Klauzál téren és a Dohány utcai zsinagóga udvarán is, halomba rakva tárolták. Járvány kitörését csak a hideg akadályozta meg.

Az utolsó napokban a gettó elpusztításától is tartani lehetett. Az egyik hírek szerint a németek esetleg le akarták bombázni a gettót, mielőtt a szovjetek odaérnek. Egy másik lehetőségről Szalai Pál, a nyilaskeresztes párt rendőrségi összekötője a háború utáni népbírószági tárgyalásán számolt be. Elmondása szerint két nappal a gettó felszabadulása előtt értesítést kapott, hogy a Royal Szállóban 500 német katona és 22 nyilas áll készenlétben, és további 200 rendőr bevonásával éjszaka a gettóban tömegmészárlást akarnak végrehajtani. Szalai Pál azonnal fölkereste Gerhard Schmidhuber német páncélososztály parancsnokot, aki az egészről semmit nem tudott, és akit sikerült rábeszélnie, hogy az akciót akadályozza meg.

1945. január 17–18-án a szovjet csapatok elérték Pest központi részeit. A harcok Budán tovább folytatódtak, de a pesti gettó felszabadult, fegyveres őrsege eltűnt. A terület köré vont palánkot szinte azonnal tűzfának használták fel. Az ostromot 68 000-en élték túl; a gettó felszabadulása után kb. 3000 temetetlen holttestet találtak, ezek többségét a Dohány utcai zsinagóga mellett, tömegsírokban földelték el.

Körzeti választást tartunk zsinagógánk dísztermében 2023 február 12.-én 9-12 óra között. Kérjük minél többen adják le szavazataikat.

SPORT HÍREK

Real Madrid - Barcelona 1-3 Barcelona: Ter Stegen – Kounde, Araujo, Christensen, Balde-De Jong, Gavi, Busquets – Pedri, Lewandowski, Dembélé.

Vezetőedző: Xavi Hernández

A Barcelona nyerte meg a spanyol Szuperkupát, miután a Szaúd-Arábiában rendezett döntőben 3–1-re megverte a Real Madridot.

A spanyol Szuperkupát negyedik alkalommal rendezték meg Szaúd-Arábiában, ahol a Barcelona megszerezte első trófeáját Lionel Messi távozása óta.

Összefoglaló:

33.perc: Robert Lewandowski sikeresen találja meg labdájával büntetőterületen belül álló csapattársát. Gavi (FC Barcelona) veszi át a labdát és a jobb alsó sarokba lő! A kapus tehetetlen volt a lövéssel szemben. (0-1)

45.perc: A labda a hálóban van! Gavi tette a labdát Robert Lewandowski (FC Barcelona) elé, aki közelről nem is hibázott. (0-2)

69.perc: Ott a gól! Gavi lőtte be a labdát a kapu elé, Pedri (FC Barcelona) jól érkezett és ellőtte a játékszert a hálóba. (0-3)

93.perc: Karim Benzema (Real Madrid) jókor volt jó helyen, ezért övé lett a labda, amit be is lőtt a jobb alsó sarokba. (1-3)

Xavi: Úgy gondolom remek teljesítmény nyújtottunk. Négy középpályással álltunk fel, akik remekül teljesítettek, birtokoltuk a labdát. Jól reagáltunk, amikor elvesztettük a játékszert és magasan letámadtuk az ellenfelet. A védelem előretoltan játszott és kiemelkedően teljesített. Sok helyzetet dolgoztunk ki. Jól védekeztünk a Real Madrid ellen, ahol olyan játékosok játszanak, mint Vinícius, vagy Benzema. Amit elterveztünk, azt tökéletesen megvalósítottuk. A játékosaink remek munkát végeztek, nagyon elégedett vagyok.

Getafe – Espanyol 1-2 Espanyol: Fernandez – Calero, Montes, Cabrera, – Vidal, Darder, Souza, Gil - Braithwaite, Puado, - Joselu.

Vezetőedző: Diego Martínez

Szoros meccsen verte meg a Getafét az Espanyol a spanyol élvonalbeli labdarúgó-bajnokság (La Liga) 17. fordulójának vasárnapi játéknapján.

Összefoglaló:

6. perc: Joselu (Espanyol) lő egy hálószagató gólt távolról. A kapus egyszerűen tehetetlen volt ezzel a lövéssel szemben. (0-1)

7. perc: Enes Unal (Getafe) nem habozott, kapura lőtt közvetlenül a tizenhatos előttről. Lövése pontosan a kapu jobb felső sarkába ment. (1-1)

62. perc: Javi Puado (Espanyol) cselezte be magát a tizenhatoson belülről, majd szépen lőtte el a labdát a kapus fölött a hálóba. Ezt tényleg nem lehetett védeni. (1-2)

Gyors korai gólváltással indult a Getafe–Espanyol alsóházi ütközet, majd a katalán együttes került fölénybe – már, ami a lövéseket illeti, mivel a labda a hazaiaknál volt többet. A második félidő derekán **Javi Puado** remek szülő végén talált a hazai kapuba, a madridi „kékek” pedig hiába rohmoztak, nem tudtak egyenlíteni – ebben az idényben másodszor nyert idegenben az értékes három ponttal gazdagodó Espanyol.

Izraeli legfelsőbb bíróság: Arie Deri nem maradhat miniszter

Az izraeli legfelsőbb bíróság úgy ítélte meg, hogy a keleti ultraortodoxok Sasz pártot vezető Arie Deri nem maradhat miniszter, mert tavaly az adójogszabályok megsértéséért elítélték, és a felfüggesztett büntetést jelenleg is tölti – jelentette szerdán az izraeli katonai rádió szerdán.

Az izraeli alkotmánybíróságként is működő legfelsőbb bíróság 10:1 arányban döntött így. A bírósághoz a politikus kinevezése miatt több civil szervezet nyújtott be petíciót.

„Az ellene szóló számos elmarasztaló ítélet miatt a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kormányban miniszterként betöltött tisztsége súlyos károkat okozna a kormányhivatalok tekintélyének és státuszának, valamint a kormányzati tisztakezűség elvének, amely kötelező a választott tisztségviselők esetében” – írta végzésében Eszter Hajut, a legfelsőbb bíróság elnöke.

„Ez már nem egy olyan kinevezés, amely nem az ésszerűség határán van, hanem egyértelműen átlépi ezt a határt, rendkívüli mértékben sérti az ésszerűség elvét” – vélekedett Izrael legfőbb jogi grémiumának elnöke.

„A legfelsőbb bíróság, amely azt állítja, hogy törődik a kisebbségekkel, ma a szemébe dobta a hátrányos helyzetűeket képviselő Sasz mozgalom 400 ezer szavozójának hangját és szavazatát” - közölte a Sasz párt a döntés után.

„A petíció benyújtói üdvözlik a bíróság döntését Deri kinevezésének érvénytelenségéről. A bíróság ma egyértelmű üzenetet küldött, hogy bűnöző nem tölthet be miniszteri tisztséget. A legfőbb bírák elfogadták álláspontunkat, miszerint rendkívül ésszerűtlen a kinevezése egy olyan háromszor elítélt személynek, aki félrevezette a bíróságot, amikor azt vállalta, hogy nem tér vissza a közéletbe. Nincs helye elítélt bűnözőknek a kormány asztala körül” – üdvözölte a határozatot a legfelsőbb bírósághoz a Deri kinevezése elleni petíciót benyújtó „Demokrácia Erődje” nevű csoportot vezető Dafna Holtz-Lefner ügyvédő.

Deri kinevezése érdekében még a koalíció felesketése előtt a százhusz tagú izraeli parlamentben 64 mandátumos többséggel rendelkező koalíciós pártok megszavaztak egy olyan alaptörvény-módosítást, miszerint csakis a tényleges börtönbüntetésre ítélték nem lehetnek miniszterek, a felfüggesztett büntetésekre ez a szabály ezentúl nem vonatkozik.

A bírósági határozatra reagálva Jair Lapid, az ellenzék és a centrista Van Jövő párt vezére azt mondta: ha Arie Derit nem rúgják ki, akkor az izraeli kormány megszegi a törvényt. Az a kormány, amely nem tartja be a törvényt, illegális kormány. Nem követelheti meg többé, hogy az állampolgárok engedelmessékedjenek a törvénynek.

„Ha Arie Derit nem menesztik, akkor Izrael példátlan alkotmányos válságba kerül, többé nem lesz demokrácia és nem lesz jogállam” – tette hozzá Lapid.

„A legfelsőbb bíróság, amely azt állítja, hogy törődik a kisebbségekkel, ma a szemébe dobta a hátrányos helyzetűeket képviselő Sasz mozgalom 400 ezer szavozójának szavazatát” – jelentette ki ezzel szemben a Sasz párt a döntés után.

Benjamin Netanjahu miniszterelnök hatodik kormányában Arie Deri jelenlegi miniszterelnök-helyettes, egészségügyi és belügyminiszter, s a koalíciós megállapodások szerint két év múlva rotációval átvinné a pénzügyminiszteri tárcát a belügyi helyett. A korábban megvesztegetésért már tényleges börtönbüntetésre ítélt, s azt letöltött politikust mintegy egy évvel ezelőtt adócsalási ügyben felfüggesztett börtönbüntetésre ítélték.

Forrás: (izraelinfo)

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

Az Örökkévaló Áronnak megjelent álmában és közölte vele, hogy menjen Mózes elé a sivatagba. Áron reggel elindult a testvére elé, nagy boldogság volt, amikor találkoztak, átölelték és megcsókolták egymást. Mózes elmondta Áronnak az Örökkévaló szavait és megmutatta a csodajeleit.

Érdekes, hogy a közel kétmillió héber rabszolga Egyiptomban nagyjában megőrizte törzsi hovatartozását. Jákob, azaz Izrael tizenkét fia lett egy-egy törzsnek az oszlopa. Áron a Lévi törzsbe tartozott, és hozzájuk járt valamiféle vallásgyakorlásra. Most is hozzájuk vitte el Mózes, akik meghallgatták az Örökkévaló üzenetét, elámultak a bemutatott csodajeleken, tiszteletüket kifejezve meghajoltak és leborultak Mózes előtt.

AZ ELSŐ CSATA – VÉRRE VÁLTOZIK A VÍZ

PRÓBATEREM:

Az Örökkévaló szóhoz sem engedte jutni Mózeset és Áront, hiszen előre tudott mindent, inkább felkészítette őket az első igazi harcra.

„Menj Fáraóhoz reggel, midőn lemegy a vízhez, te állj meg vele szemben a folyam szélén és a botot, amely kígyóvá változott vedd kezedbe, és szólj hozzá: az Örökkévaló a héberek Istene küldött tehozzád.”

Miután nem engedted el a népet ezért az Örökkévaló most vérré változtatja Egyiptom vizeit. Add át a botodat Áronnak, aki kinyújtja a karját a víz fölé, mire az vérré változik. Az Örökkévaló azért döntött úgy, hogy Áronra bízsa a Nílus megbüntetését, mert Mózeset csecsemőként éppen a Nílus mentette meg a haláltól, ezért hálátlanság lenne tőle, ha ő szennyezné be a Nílus tiszta vizét.

NÍLUSPART:

A Fáraó és főemberei szokás szerint, reggelenként a napot mindig a szent folyamnál a Nílusnál kezdi. Hirtelen vele szemben megjelenik Mózes és Áron, akik már úgy közlekednek, mintha az őréség nem is létezne. Nem szóltak egy szót sem, csak cselekedtek. Nekirontanak a szélmalomnak. A bús-képű lovag átadja lándzsáját a hűséges fegyverhordozójának, aki megtámadja az óriást. Kinyújtja karját a folyam felé melyben ott a lándzsa, és a víz vérré változik. A vízben élő állatok elpusztulnak a vértől.

A Fáraó varázslói hasonlóképpen cselekedtek, edényekbe vizet öntöttek, és azt botjukkal pirosra festették.

„Megfordult a Fáraó és bement házába és nem vetett ügyet szívében erre sem”

A két testvér ismét dolgavégezetlenül hagyta el a helyszínt. Hét napig véreseket voltak a vizek egész Egyiptomban, kivéve Gósen földjét, ahol a héberek éltek. Mózes beköltözött Áron házába ahol a család fő feleségével Elisébáttal és négy fiával: Nádábbal, Ábihúval, Eleázárral, és Itámárral éltek. Közben találkozott a nővérével, Mirjammal, aki bemutatta neki a férjét Kálebet, és a fiát Húrt. Ennek az ismeretségnek később még nagy jelentősége lesz. Senki sem kereste Áront, a héber rabszolgát a munkahelyén az Örökkévaló akaratából. Eltelt egy hét, a vizek kitisztultak, az élet visszatért a régi

LITTNER GYÖRGY: MÓZES ÉLETE MAI SZEMMEL

kerékvágásba. Az Örökkévaló folytatta a színdarabot, magához rendelte két szereplőjét: Mózeset és Áront.

A MÁSODIK CSATA - BÉKÁK

PRÓBATEREM:

A rendező a szokásos módon eligazította a szereplőket. El kell menni a Fáraóhoz, közölni vele, hogy bocsássa el a hébereket, majd megfenyegetni, hogy békák fogják elárasztani Egyiptomot.

FÁRAÓ TRÓNTERME:

A búsképű lovag és hűséges fegyverhordozója megjelent az óriás előtt, aki nagyon boldog volt, hogy ismét tiszta lett a Nílus vize. Eljátszották a rendezőtől kapott szerepet. Az Óriás unottan hallgatta az ismételt kérést. A búsképű lovag átadta a lándzsáját hűséges fegyverhordozójának, aki kinyújtotta a karját a bottal együtt, és megindultak a békák hatalmas seregei, birtokba véve Egyiptomot. A varázslók is bűvészkedtek, mire megjelent néhány kis nyeszlett béka. A Fáraó ezzel le is zárta az ügyet. Mózes és Áron elhagyta a tróntermet, a békák pedig ellepték az egész palotát, ráugrottak az emberekre, és lehetetlenné tették az életet. A Fáraó nem bírta tovább, követet küldött Áron házához, hogy azonnal jöjjen vissza a két lovag. Amint beléptek a trónterembe a rengeteg béka között meglátták a Fáraót, aki csapkodta magáról a békákat. Az óriás, aki eddig csak parancsolgatott, most kezdett hinni az Örökkévalóban, egy nálánál is nagyobb hatalommal rendelkező Isten létezésében. Életében először kért valamit:

„Könyörögjete az Örökkévalónak, hogy távolítsa el a békákat rólam és népemről és akkor el fogom bocsátani a népet, hogy áldozzanak az Örökkévalónak.”

Mózes, aki eddig szóról szóra követte a rendező utasításait, most nagyképpően improvizált:

„Mikorra könyörögjek számodra, szolgálóidnak és népednek javára, hogy kipusztuljanak rólad és házadról a békák?”

A Fáraó azonnal rávágta: Holnapra!

Mózes boldogan távozott a palotából, ez volt az első sikere, hiszen a Fáraó most megígérte, hogy a héberék elmehetnek a sivatagba. Kicsit aggódott is, mert nem tudta azt, hogy mi az Örökkévaló terve a békákkal, hiszen a víz hét napig volt véres, és ő azt mondta holnapra eltűnnek a békák. Az Örökkévaló Mózes kedvéért elintézte, hogy másnapra kipusztuljanak a békák. Az emberek összeszedték a rengeteg döglött békát halmokba, a tetemek förtelmes bűzt árasztottak, emlékeztetve a Fáraót az ígéretére. A Fáraót azonban nem érdekelte az ígérete, túl volt a veszélyen, megkeményítette a szívét, és ott tartotta a héber rabszolgákat. Azért a szélmalomból azért kiesett néhány téglá, hiszen a Fáraó egy kis időre megtört a bajban.

A következő számban folytatjuk a kalandot....

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FŰVÁROS ZSINAGÓGA

ה"ב

REJTVÉNY, AGYTORNA (SÁBESZ UTÁNRA)

						FŐNEMES HITVESE	KEDVEZ- MENY	A RÉNIUM VEGYJELE	BÉÉPI- TETLEN HÁZHELY SZÁNDÉK	A TÁRGY RAGJA GAUSS, RÖVIDEN	RÉS, HÉZAG	A POÉN 1. RÉSE
A POÉN 2. RÉSE	EME HOZZÁM	HATÁRO- ZOTT NEVELŐ	NÉMA GIDA!	ÉRETT GABONÁT VAG	PALACK RÉSZE BÖRTÖN- LAKÓ							
ÉSZAK- AMERIKAI VIZESÉS						ELŐKELŐ				KAGYLÓ- DARAB!		
NORVÉG ÉS NÉMET AUTÓJEL PÁZSIT		VILÁGOS- BARNA					A PINCÉBE SZÓLÍT LÉTEZIK			AKUT		
			NYÍLÁS- ZARO					FEKETE I. GÓLYÁJA				
GRAMM, RÖVIDEN	MEZŐ		TÁPLÁLÉK (KÖLTŐI)		SURRANÓ			SPORT- TROFEA		ÁLLVÁNY, ÁCSOLAT		
DIÓBÉL!	ZENEKART ELHALL- GATTAT				A CSODÁL- KOZÁS SZAVA					MESEBELI LÉNY		
VÁLO- GATOTT, RANGOS				ÓMAMA PÁRJA!				HÍM EB HAN- GOSAN ÜTŐDŐ			AMPER, RÖVIDEN	
HAHO- TÁZIK				FÉRFI HANGFAJ					BÖRT LEFEJT		VÍZEL- VEZETŐ	
BÉRKOCSI					ÓDA ELEJE!				SZÍNPADI SZENDE			
ANGOL PÉNZNEM					FANTOM, SZÖRNY		ILLAT- SZER					
			HÉBE- HÓBA		LÁZONG A TÖMEG		CSERJE- FÉLE					
FILLÉR, RÖVIDEN		KIRAKÓS JÁTEK	NŐTA, ÉNEK		EGYHÁZI TÉTEL					SZÉKHÁZ- BAN VANI		
VÉGTAG RÉSZEI!		ÉPÍTŐ- ANYAG								KENYERET VÁGÓ	ORTO- RÖVIDEN	
RÓMAI 50-ES	LÜGGAL KEZELŐ							ZÖRÖG A PAPÍR		FÉL VERS!		
OROSZ ...; BALETT- MŰVÉS JÓKORA	DEZODOR, RÖVIDEN			RIGA POLGÁRA				TASZÍT		VÍZBEN ÁLL!		HÍRES A BIKAVÉRE
				FELTÉVE								
			VÍZ- ÁLLAT									
KÖR- SZELET!	K		NEWTON, RÖVIDEN				OTT ALUL, NEPIESEN					SIEMENS, RÖVIDEN
							ENERGIA, RÖVIDEN					
										KISEBB KATONAI EGYSÉG		

Ez a kiadvány Szent szövegek idézeteit és azok magyarázatait tartalmazza. Kérjük ne dobja ki!

EMBERBARÁT HETILAP NAGY FUVÁROS ZSINAGÓGA

ב"ב

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2023. Jan. 20. – 2023. Jan. 27.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
20. péntek	7:00	16:15
21. szombat	8:00	16:00
22. vasárnap	8:00	16:15
23. hétfő	7:00	16:15
24. kedd	7:00	16:15
25. szerda	7:00	16:15
26. csütörtök	7:00	16:15
27. péntek	7:00	16:30

Gyertyagyújtás és Szombat kimenetele Budapesten

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
20. péntek	16:08	21. szombat	17:18
27. péntek	16:18	28. szombat	17:28

POÉN SAROK

Bemegy a zsidó a húsboltba, és megkérdi az eladót:

- Mennyibe kerül egy kiló sonka?

Erre kint hatalmas vihar támad. A közeli fába belevág egy villám. A zsidó felnéz az égre, majd kifakad:

- De, Uram! Már kérdezni sem szabad?

Események

A héten két Jahrzeitot tartott Zilber József előljáró úr, édesapja és nagymamája után. Mindkét alkalommal tikunt adott.

A héten megemlékeztünk Darvas György édesapjáról, néhai Darvas Miklósról.

Gábor Zoltán testvére után tartott Jahrzeitot. Tikunt adott az imádkozás befejeztével.

Szombaton 16:00- órakor Mester György alelnök úr Sále Sideszt ad édesanyja Jahrzeit-ja alkalmából.

ת

22. betűnk a Táv,
számértéke: 400.

A Táv jelentése:

Az Igazság

י

EMBERBARÁT IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB” -ja, rendezvényeire várjuk kiléni tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt január 18.-án, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Nagy Fuváros utcai Templomkörzet
Emberbarát Templomegylet

Budapest. 1084
Nagy Fuváros utca 4.
Tel: 334 27 31

Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>

Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor